

NAUJIENOS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ
THE LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXVIII Price 25c Chicago, Ill. — Penktadienis, Friday, August 7, 1981 Nr. 15

BAUDŽIA NEDIRBANČIUS KONTROLIERIUS

CHICAGOS BANKAS PARŪPINO PASKOLĄ SOVIETŲ SĄJUNGAI

ŽINOVAI JĄ LAIKO LENINO VIRVE KAPITALISTAMS SMAUGTI

CHICAGO, Illinois. — First Chicago korporacija trečiadienį patvirtino žinią, kad parūpina \$25 milijonų paskolą Sovietų Sąjungai pirkti vamzdžių tiesimo įrankiams iš Caterpillar traktorių gamybos bendrovės. Ji yra First Chicago banko kštūmeris. Šio banko užsienio paskolų skyrius tikrumoje suorganizavo paskolą. Prez. Reaganas davė leidimą parduoti 100 vamzdžių įleidimo žemės mašinų už 40 milijonų dolerių.

Sovietų žiniomis, mašinos bus panaudotos trijose didesnio masto projektuose. Tikrumoje, Sovietų Sąjunga jau praeitais metais derėjosi su Caterpillar bendrove dėl minimų priemonių pirkimo. Jos buvo numatytos panaudoti 3,000 mylių dujų vamzdžių linijos statybai nuo Sibiro iki Vakarų Europos. Nesutarus dėl pirkimo sąlygų, pradėti šios linijos darbai buvo nutraukti. Ta linija Sovietai norėjo pristatyti Sibiro natūralias dujas Vakarų Vokietijai.

Tačiau Amerikos ekspertai abejoja tokiu Vakarų Vokietijos valdžios nutarimu, padarant savo kraštą priklausomą nuo Sovietų Sąjungos tiekimo ir jį išnaudojant politiniam tikslams. Jau prez. Carterio administracija pažadėjo parduoti Sovietų Sąjungai žemės kasti mašinų už apie bilijoną dolerių, tačiau nes buvo susitarę dėl pirkimo sąlygų. Prez. Carteris, nutraukęs grūdų pardavimą dėl Afganistano okupacijos, minimą leidimo nepanaikino, nes vamzdžių įkasinimo žemės įrankiai nebūna laikomi aukštosios technologijos gaminiais.

ORIGINALI STREIKO PRIEMONĖ VOKIETIJOJE

MIUNCHENAS (UPI). — Vakarų Vokietijos operų chorai paskelbė streiką, reikalaudami didesnio atlyginimo. Metiniame Miuncheno Operos festivalyje, Bavarijos valstybinės operos choras, atlikdamas R. Wagnerio operos Die Meistersinger von Nurnberg, antradienį trečiame veiksmo nedainavo, bet tik judino lūpas. Miuncheno teatro kalbėtojas pareiškė, kad publika buvo daugumoj nepatenkinta.

— Vakarų Vokietijoje liepos mėn. neteko darbo 12,500 pramonės darbininkų. Dabar ten yra 1.25 milijono bedarbių. Jie sudaro 5.3% dirbančiųjų.

POPIEŽIUI PADARYTA OPERACIJA

ROMA. — Trečiadienį Gemelli ligoninėje padarė popiežiui Jonui Pauliui II galutinę operaciją. Vyr. medicinos štabo gydytojas dr. Emilio Tresalti pareiškė, kad operacija užtruko valandą, nesudarė jokių komplikacijų ir ligonis jaučiasi gerai. Už 10 dienų bus išleistas iš ligoninės, o už dviejų mėnesių bus pilname pajėgume. Tačiau popiežius Jonas Paulius II galės atlikti beveik normalų darbą, būdamas vasaros namuose Castel Gandolfo, Romos pietuose. Vatikano žiniomis, popiežius nori išleisti trečiąją encikliką apie socialinį teisingumą.

Operaciją darė šeši gydytojai, vadovaujami dr. Francesco Crucitti. Vatikano valstybės sekretoriaus pavaduotojas msgr. E. Martinez Somalo laikė mišias popiežiaus kambaryje ir meldėsi, kad operacija pavyktų.

BAIGS KANADOS PASTO STREIKĄ

OTTAWA, Kanada. — Kanados pasto patalpas Alan Gold trečiadienį pranešė laikraščiniams, kad Kanados pasto valdybė vėl pradėjo pasitarimus ilgai einančio pasto tarnautojų streiko pabaigai.

Kanada turi 23,000 pasto tarnautojų. Kanados pasto valdybė negali mokėti labai didelių algų tarnautojams. Kanada turi labai didesnes distancijas, kurias paštininkai turi įveikti. Kanados pasto valdybė viena negali vesti derybų su streikuojančiais paštininkais. Turi būti karta, išdėstytai, kurie moka visiems valstybės tarnautojams.

Streikas prasidėjo birželio 30 dieną, o derybos nutrūko liepos mėn. 17 d.

— New Orleans federalinis teismas apkaltino tris mafijos atstovus. Jų vadas buvo Carlos Marcello.

Prez. A. Sadatas vakar pakvietė amerikiečius vasaros atostogas praleisti Egipte, patyrinėti praeitį, aplankyti piramidės ir senus kapus, daug pasakojančius apie Egiptą praeitį. Egiptiečiai amerikiečius labai šilta priims ir viską parodys.

Baltų Laisvės pažymėjimas įteikiamas Kongreso atstovui Edward Derwinskiui už naują pasidarbavimą. Iš kairės stovi estas Martin Suuberg, lietuvių Gailė Tamošiūnaitė, komiteto pirmininkas Mado Kari, estė Sven Paul, latvė Vita Terauds, Kongreso atstovas E. Derwinski, direktorius John Bolsteins ir lietuvis Jonas Bobelis.

BANDO IŠLAISVINTI IŠ RUSŲ KALĖJIMO VYTAUTĄ SKUODĮ

PREZ. CARTERIUI RASYTAME LAISKE SKUODIS SAKĖ, KAD JIS GIMĘS CHICAGOJE 1929 M. KOVO 21 D.

WASHINGTON, D.C. — Vytautas Skuodis 1979 m. lapkričio 23 d. prezidentui Carteriui rasytame laiške sakė, kad jis gimė Chicagoje 1929 m. kovo 21 dieną ir buvo pakrikštytas Benedikto Scott vardu Vilniaus Aušros Vartų katalikų bažnyčioje, esančioje 2327 West 23rd Place.

1930 metais tėvai jauną Skuodį parsivežė į nepriklausomą Lietuvą, kur jis baigė mokyklą ir tapo Vilniaus universiteto hidrologijos ir geologijos profesoriaus pavaduotoju. Jis būtų ir toliau tęsęs profesoriavę, jeigu rusai, nekreipdami dėmesio į pagrindines žmogaus teises, nebūtų jo išvežę į Mordaviją, kur paskyrė prie įvairių prievartos darbų.

Visas šias žinias VLKO leidžiama Elta kelis kartus buvo išsiuntinėjęs lietuviškai ir kitokiais spaudai, kad atkreiptų krašto gyventojų ir vyriausybės dėmesį apie Skuodžio likimą.

Rugpjūčio 6 d. Chicago Sun Times korespondentas Patrick Oster pranešė, kad Atstovų Rūmų komitetas išklaušė Valstybės departamento pareigūno Stephen Palmer pranešimą apie V. Skuodžio likimą. Korespondentas Oster praneša, kad Kalifornijoje yra sudarytas specialus komitetas, A. Mažeikos vadovaujamas, Skuodžiui padėti.

Trečiadienį Washingtono buvo suorganizuota "Laisvės diena", ryšium su apklausinėjimu. Netrukus Chicagoje bus organizuojama demonstracija prie namo, 2131 W. 23rd Pl., kur Skuodis gimė, ir vėliau susirinkę žmonės nužygiuos iki Chicagoje esančios Vilniaus Aušros Vartų katalikų bažnyčios.

Vytautas Skuodis pareiškė, kad jis gimė Amerikoje ir save skaito Amerikos piliečiu. Jis yra ištikimas Amerikos principams ir gins savo protėvių žemes teises.

FLORIDA SUSIRGPO VAIŠIŲ MUSELEMIS

TALLAHASSEE, Fla. (AP).

Floridos gubernatorius Bob Graham trečiadienį pareiškė susirūpinimą vaisių muselemis ir paruošė specialias priemones galimai reikiama kovai. JAV Agrikultūros departamentas prie Tampos esančiuose vaisių laukuose rado tris vaisių museles — dvi vyriškos ir vieną moteriškos giminės. Departamentas nori ištyti, ar jos yra vaisingos. Jei būtų vaisingos, tai reikėtų, kad apylinkė jau gali būti užteršta ir tada reikėtų pradėti malathion chemikalų akciją.

Betsy Adams iš Agrikultūros departamento pareiškė abejojimą, kad muselės galėjo būti padėtos tyčia į jas gaudyti spąstus. Į Tampos apylinkę atvyko 25 inspektoriai ir padėjo daugiau spąstų — kartoninių dėžių su seksualiniais muselių kvapalais.

STREIKAS PAKENKĖ ŽUVIES PRAMONEI

Kontrolierių streikas pakenkė žuvies pramonei bei prekybai. Vėželių mėgėjai kontinentų miestuose greitai pasigies savo mėgiamo skanėsto, nors jie linkamose sąlygose gana ilgai išsilaikė.

Iš Lietuvos kadaise vėžius eksportuodavo į Šveicariją traukiniais. Juos sudėdavo į dėžes ir apdėdavo dilgėlėmis.

Florencijos mieste Italijos policija areštavo 27 m. merginą Kristiną Marigo, įtariamą premjero Aldo Moro pagrobimu ir nužudymu.

KARIAI KONTROLIUOJA ATSKRENDANČIUS LEKTUVUS

WASHINGTON, D.C. — Ketvirtadienį visus didžiuosius JAV aerodromus perėmė 700 Amerikos karių, lektuvų kontroleriai. Dalis karių tvarko Washingtono, Chicagos, New Yorko, Denver ir kitų miestų aerodromus.

Amerikos aerodromuose taip pat dirba 250 kontrolierių instruktorių. Jie išmoko dabar streikuojančius kontrolierius. Nuo ketvirtadienio judėjimas Amerikos aerodromuose tapo saugesnis.

Didesniuose aerodromuose duotas telefonas, kuriuo būvę kontroleriai gali pranešti, jeigu norėtų grįžti į darbą. Vyriausybės atstovai tarsis su paskirais kontrolieriais, norinčiais grįžti į darbą. Nebus jokių kalbų su organizavusiais streiką ir raginusi kitus streikuoti ir atsiskiusiais įsakyti baigti streiką.

PRATĖSTA GRŪDŲ PIRKIMO SUTARTIS SU SOV. SĄJUNGA

VIENA. — Austrijos sostinėje įvyko trijų dienų derybų tarp JAV ir Sovietų Sąjungos delegacijų dėl grūdų pardavimo. JAV atstovas W. E. Broch III trečiadienį pranešė, kad sutartis pratęsta vieneriems metams. Rūdenį delegacijos vėl susirinks ir svarstys ilgalaikę sutartį.

— James Brady, buvęs Baltųjų Rūmų Spaudos sekretorius, antradienį buvo labai smarkiai sukrėstas, bet jau atsigavo. Tai buvo smegenų sukrėtimas.

— Staten Island prokuroro 21 metų amžiaus dukra buvo pagrobta, surašyta, įdėta į važiuojantį automobilį ir paleista. Jos mašina trenkė į medį ir nulažė merginos nugarkaulį.

— Erdvės raketos pradėjusi statyti Texas bendrovė paleido pirmą raketą, kurios pusė liko žemėje, o priešakis pakilo 3,000 pėdų ir dingo.

— Ketvirtadienį aukso uncija kainavo \$388.

RUOSIA LAISKUS KIEKVIENAM NEDIRBANČIAM KONTROLIERIUI

AMERIKOS DARBO FEDERACIJOS PIRMININKAS KI LAND BANDO PADĖTI STREIKUOJANTIEMS

WASHINGTON, D.C. — Prezidentas R. Reaganas apgailestauja, kad tokie geri žmonės kaip lektuvų pakilimo ir nutūpimo kontroluotojai, taip lengvai leidosi įkalbėti, kad jie privalo laukti savo pažadą nestreikuoti, o dabar bando išardyti susisiekimą lektuvais, laukų ir prekių pervežimą. Kas supranta padarytą klaidą, gali pasiaiškinti ir grįžti į darbą, bet kas neatėjo iki ketvirtadienio, tai prezidentas yra priverstas jį atleisti iš tarnybos.

Prezidentas Reaganas trečiadienį jau įsakė valdžios pareigūnams paruošti kiekvienam kontrolieriui laišką, kad jis, sulaužęs pažadą, yra atleidžiamas iš darbo. Prezidentas žino, kad daugelis galės kreiptis į teismą ir aiškintis, kodėl jis negalėjo grįžti į darbą. Jeigu neatvykimas bus pateisinamas, tai mažai ką teismas galės padaryti, nes vyriausybė, samdydama kontrolierius, gaudavo iš jų raštų padarytą pažadą niekad nestreikuoti.

Kontrolierių ilgus metus nestreikavo. Jie gaudavo 30 ir 40 tukstančių dolerių ir metus. Jie būtų ir dabar gavę naujų lengvatų, jeigu nebūtų sustabdę ir pakenkę krašto aviacijos susisiekimui. Jie reikalauja pakelti šią jau didelę algą, o kiek viena streiko diena kraštui neša 20 milijonų dolerių nuostolio.

Prezidentas R. Reaganas pareiškė, jog kontrolierių unijos vadovai, suorganizavę streiką, nekreipė dėmesio į vyriausybės argumentus, bet atitraukė iš darbo 13,000 kontrolierių ir nesirengia atstatyti susisiekimo ir prekių transporto lektuvais. Prezidentas nustatė laiką praeitai trečiadieniui. Pirmą paunai turėjo atvykti į darbą iki dešimtos valandos ryto. Kas neatvyko, tas buvo alleistas iš darbo. Valstybė negali samdyti tarnautojų, laujančių savo žodį. Jie gali paklausti agitatorių ir paskelbti streiką kraštui pavojingam momentu ir pakenkti krašto

SADATAS SIŪLO TARTI SU PALESTINIEČIAI

WASHINGTON, D.C. — to prezidentas A. Sadatas į šę spaudos atstovams, kypatė prezidentui Reaganatimųjų Rytų taikos reikalų dėti pasitarimus su buv Jordano teritorijoje gyvenčiais palestiniečiais. Jeigu vyks susitarti su palestiniečiais tai Artimuose Rytuose nepasieks taikos.

Prez. Reaganas atsakė jis nesitars su palestiniečiais jie nebaigs kovų prieš I. Jie turi atsakyti vartojanoro veiksmų, neužpildinraelių gyvenviečių. Kol palestiniečiai viešai nepareikš, kasieks talkiai sugyventi su I. Jie ir to pareiškimo nesitais nėra jokia prasmė tartis.

Egiptų prezidentas kvietė rikiečius atvykti į Egiptą ir pažinti su kraštu ir seną kultūrą.

— Lenkai baigė viešus patus Varšuvoje dėl maisto tmo. Solidarumo unijos tarsis su komunistų pasekretoriumi. Bus siekiamkių reformų, kad protestpasikartotų.

— Izraelio parlamentas pino Begino vyriausybę.

gynimo reikalams, bet už tliau turės atsakyti.

Prokuratūra patraukė tekelių valstijų streiko kovnarius. Chicago kontrolierio komiteto organiair valdybos narys StevWallaert buvo nuvežtas mą. Jam teisėjas įsakė streiką ir liepti kontroliegrįžti į darbą. Teisėjas pWallaertui 60 dienų kalbait jis atsiskak baigti sBe to, teisėjas paskyrė j\$1,000 baudą už kiekvieną ko dieną. Kiti 8 komiteto gavo už pirmą dieną \$250ra — \$500, o trečią die\$1,000 baudą.

Teisėjas Aspen išdėstė, žalą streikas neša prekyžmonių susisiekimui. Pati privalės mokėti po \$500, kiekvieną dieną, o nuo pdenio, jeigu streiko nebaiunija mokės po milijoną kiekvieną dieną.

Unijos vadovybė prašūnių pagalbos, bet visas mas yra kiekvieno kovriaus parašas ir pažadas rkuoti. Amerikos darbininderacijės pirmininkas Kikity pareigūnų lydimas, žiavo į O'Hare ir kurį lapketavo.

Vyriausybė samdo naujtrolierius visame krašte. kuojantieji nemanė, kad dendas ir prokurorai taip tai elgsis su pasizadėjimujtojais.

Prez. R. Reaganas nustebo visus aerodromų kontrolierius. Užvakar juos atleido iš darbo ir iš valstybinės tarnybos, o vakar pasiuntė 700 karių kontrolierių į didesnius aerodromus.

KALENDORELIS

Rugpjūčio 7: Kajetonas, Varpa, Drąsa, Švaistas.
Saulė teka 5:50, leidžiasi 8:02.
Oras tvankus, li.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone 421-6108

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of January 1, 1980	pusei metų	\$22.00
Subscription Rates:	trims mėnesiams	\$15.00
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per six months, \$12.00 per 3 months. In other USA localities \$40.00 per year, \$22.00 per six months, \$12.00 per three months. Canada \$45.00 per year, other countries \$43.00 per year.	vienam mėnesiui	\$4.00
25 cents per copy	Kanadoje:	
Nuo sausio pirmos dienos	metams	\$45.00
Dienraščio kainos:	pusei metų	\$24.00
Chicagoje ir pirmiesiuose:	trims mėnesiams	\$15.00
metams	vienam mėnesiui	\$4.00
Kitose JAV vietose:		
metams		\$40.00

NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Šeštadieniais — iki 12 val.

Požiūris į Lenkijos krizę

Šiuo straipsniu teks pasisakyti dėl Drauge tilpusio vedamojo "Lenkijos Odnova akivaizdoje — jie ir mes", pasirašyto J. Šoliūno. Apie Lenkijos įvykius, kaip pastebėjo skaitytojai, buvo daugiausia rašyta Naujienose, nepasitenkinant vien Lenkijos įvykių atpasakojimu, bet buvo daromos platesnės analizės, iš kurių buvo vedamos išvados, kaip priderėtų laikytis mūsų veiksniui tokiu atveju.

Kai kuriais atvejais buvo kritikuoti mūsų veiksmų ėjimai ir pasisakyta už santūrumą Lenkijos įvykių atžvilgiu, nes nebuvo aišku, kuria kryptimi pasuks lenkų tautos siekliai.

Bendrai imant, lietuviškoji išeivijos spauda laikėsi to paties santūrumo, vertindama Lenkijos įvykius, ir vengė aiškiai pasisakyti, kaip privaletų lietuvių tauta ir išeivija apsispręsti Lenkijos įvykių atžvilgiu.

Dabar bene pirmą kartą Draugas užėmė aiškią poziciją, nes vedamajame išdėstė savo politinį ir idejinį nusistatymą, kurį rekomenduoja Lietuvai ir išeivijai. Straipsnyje skaitome tokius pareiškimus:

"Mes tvirtiname, kad (Lenkijos komunistų partijos) Kongresas pasaulinėje istorijoje baigė gėdingiausiąjį savo etapą — komunizmo augimą... Lenkija pasauliui įrodė, kad Kremliaus imperialistiniams komunistams plitimui ji ir vėl sudavė mirtiną smūgį Varšuvoje". (Draugas, 1981.VII.29)

Čia, matomai, vedamojo autorius turėjo omenyje pirmąjį Lenkijos mūšį, kuris įvyko 1920 m. prie Varšuvos ir buvo pavadintas "Cud nad Wisłą" vardu, kuomet lenkų kariai sulaukė ir atmetė besiveržiančias į Vakarų Europą bolševikines armijas. Toliau skaitome:

"Visoje šioje istorinėje piniavoje yra įvelta tiek okupuota Lietuva, tiek mūsų išeivija... Kenčiančiai Lietuvai kaimyninis "Solidarumas" taps geriausiu kovos draugu prieš okupantą". (t. p.)

Baigiant daroma sekanti išvada:

"Mums atrodo (taigi ne vienam J. Šoliūnui — V.K.), kad šiuo kritišku mums ir Lenkijai metu bet

koks knisinėjimas po praeitį arba noras suerzinti ir supykinti lenkus-lietuvius yra daugiau negu nesuipratimas. Lenkijos laisvėjimo ir "Odnova" (atsinaujinimo) akivaizdoje mūsų nuostatus ir draugiškas bendradarbiavimas su Lenkija ir jos išeivija yra būtinas". (t. p.)

Iš patiektų vedamojo citatų turėjo skaitytojai paaiškėti kaip Draugas vertina Lenkijos įvykius ir kuria kryptimi norėtų pasukti lietuvių tautos ir išeivijos nusistatymą jos atžvilgiu.

Iš savo virš 40 metų trukusios patirties žinome, kaip lengvabūdiškai mūsų tautos politiniai vadovai suprastavo susidarantį pasaulinę padėtį, kuria remiantis sudarydavo iliuzorinius veikimo planus. Priartėjus realiai krizei, visiškai pasimesdavo ir, palikę tautą savo likimui, pasitraukdavo į saugesnes vietas. Kažką panašaus Draugas planuoja šio metu.

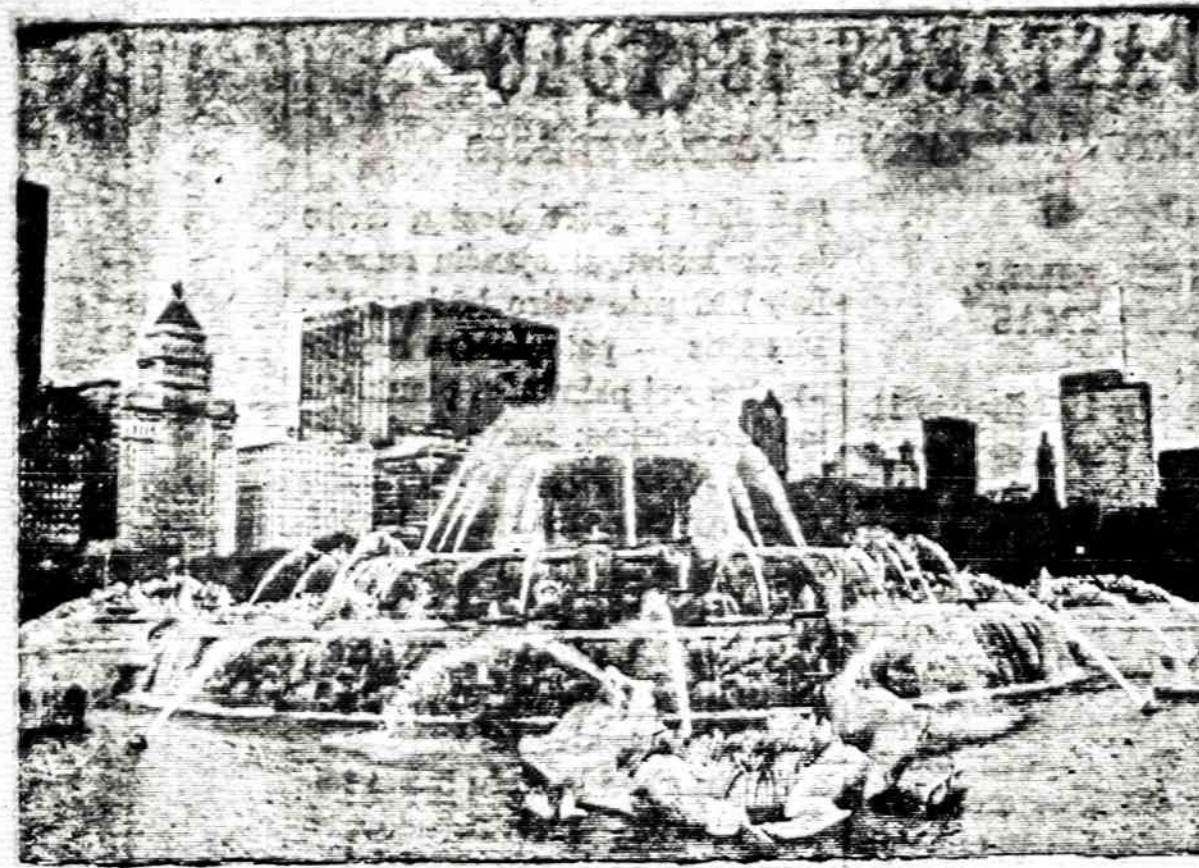
Lenkijos įvykiai nuo pat pradžios ėjo vingiuota vaga, nes į jų eigą didele dalimi veikė Sovietų invazijos grėsmė iš vienos pusės, o iš kitos — kieta Vakarų demokratijų laikysena. Tokiose sąlygose iškilęs "Solidarumo" sąjūdis turėjo laikytis griežtų politinių ribų ir veikti konstitucijos ir įstatymų rėmuose, kad išvengtų Ed. Giereko valdžios represijų ir galimos Sovietų invazijos. Todėl, tiek kardinolas St. Wyszyński, vėliau popiežius Jonas Paulius II ir veik be išimties Vakarų politika ir veik visa vakariečių spauda laikėsi santūrumo ir to paties reikalavo iš Lenkijos vyriausybės ir "Solidarumo" unių federacijos. Ne kitaip galėjo ir turėjo laikytis mūsų veiksniar Lietuvoje pogrindis, kuris iš viso iki šiol neprabilo šiuo opiu klausimu. Panašioje dvasioje šioje vietoje buvo rašomi Naujienų vedamieji.

Ar dabartiniu metu Lenkijos įvykiai yra pasiekę pilnos pergalės, kaip tai tvirtina Draugo vedamasis, ar, priešingai — slenka į glėjančią krizę, kuri gali iš vidaus palaužti ir sugriauti visus ikišiolinius lenkų tautos demokratėjimo ir laisvėjimo laimėjimus. Ši tema buvo nagrinėjama praeitos savaitės Naujienų vedamajame.

Grįžtant prie šios temos, papildomai amerikiečių spauda pranešė, kad Lenkijos įvykiai jau pasuko ekonominės katastrofos keliu. Paduodami du būdingi skaičiai. Praeitais metais liepos mėn. buvo iškasta 20 milijonų tonų anglių, šiais metais per tą patį liepos mėnesį — tik 8.5 milijonų. Šiais metais ūkininkai pristatė į valstybės sandėlius per tą patį laikotarpį 30% mėsos mažiau, negu pernai.

Taip lenkų darbininkai ir ūkininkai supranta savo iškovotą "laisvę" be jokių įsipareigojimų ir jokios atsakomybės prieš savo tautą. Keista, kad tokiam kritiškame momente, nei Lenkijos Bažnyčios vyskupai, nei "Solidarumo" federacijos vadovybė nerado reikalo aliarmančiais atsiskaidimais kreiptis į dirbančiuosius, kad užbėgus už akių artėjančiai katastrofai.

Kaip toliau nurodo politiniai žinovai, šia Lenkijos padėtimi yra patenkintas Kremlius ir jo satelitai, nes jo apskaičiavimu sprčiai auganti ūkinė katastrofa sugriaua "Solidarumo" sąjūdį ir jos poveikį susidariusią nepaprastame suvažiavime reformistinė Lenkijos vadovybė. Sovietai galėtų katastrofą žymiai paspartinti, sustabdę naftos, dujų ir įvairių žaliavų tiekimą. To nedaro politiniai sumetimais, nes Vakarų Europos prekybininkai atsisako pristatyti Lenkijai prekes ir kreditą, o tai turėtų įrodyti lenkams, kas yra "tikras" jų draugas nelaimėje. Kylant dideliu masių nepasitenkinimui dėl keliamų kainų ir kitų suvaržymų, darbininkai gali atsukti prieš jų pačių sukurta "Solidarumo" unią ir tuo pačiu su-

Buckinghamo fontanas Chicagoje

ANDRIUS JUŠKEVIČIUS

KLASTINGI DARBAI NEŠA ŽALĄ

(Tęsinys)

IVYKIS

Tai Lietuvos okupanto agentų, jų patikėtinų senas, išbandytas metodas. Jie visais būdais ir priemonėmis siekia Sąjungos viduje užkurti nesantaikos židinį, susilpninti Sąjungos veiklą, nušalinti iš vadovaujančių Sąjungos vietų ligamečius prityrusius, bet jiems nepritariančius Sąjungos darbininkus ir į jų vietas susodinti sau patikimus, ištikimus asmenis, kurie LKVS "REMOVE" veiklą pasuks į norimą kryptimi.

Tokiai padėčiai esant, Laisvės kovų muziejaus komiteto pirminkas kreipėsi į Laisvės kovų muziejaus vedėją Viktorą Diminską išsišaukinti šį įvykį ir jį vietoje sutvarkyti. Laisvės kovų muziejaus vedėjas Viktoras Diminskas buvo labai išdidus, įžulius ir atsisakė tuo reikalu kalbėtis. Po kelių dienų, antras Laisvės kovų muziejaus komiteto narys col. Albinas Repšys tuo pačiu reikalu kreipėsi į Laisvės kovų muziejaus vedėją Viktorą Diminską. Laisvės kovų muziejaus vedėjas Viktoras Diminskas pareiškė col. Albinui Repšiui: "Kpt. Pranas Gudynas iš kariuomenės nebuvo išmestas, jo paveikslas buvo įneštas į Laisvės kovų muziejų, ir jis ten bus".

Kpt. Prano Gudyno paveikslas

griauti visus demokratėjimo laimėjimus. Ta kryptimi Maskva dabar vairuoja savo politinius ir propagandinius ėjimus.

Todėl Draugo pasisakymas už besalyginį Lietuvos laisvės kovų sutapatinimą su Lenkijos "Solidarumo" sąjūdžiu yra pagrįstas ne realybe, bet iliuzijomis, nes pati Lenkija skęsta chaose, kas nieko gero nežada ne vien lietuviams, bet ir visam Vakarų pasauliui.

V. K.

las, kaip eksponatas, iki šio įvykio niekad nebuvo patalpintas Laisvės kovų muziejuje. Laisvės kovų muziejaus vedėjas Viktoras Diminskas, slapta įnešto kpt. Prano Gudyno paveikslą į Laisvės kovų muziejaus patalpą neperdavė Laisvės kovų muziejaus komitetui, bet laikė jį savo žinioje. Tai Laisvės kovų muziejaus vedėjas Viktoras Diminskas sąmoningas, apgalvotas, brutalus sauvallavimas, LKVS. "REMOVE" statuto ir Laisvės kovų muziejaus nuostatų suniekinimas, sutrypimas.

Kpt. Pranas Gudynas yra žuvęs 1929 m. gegužės mėn. 6 d. Kaune. Laisvės kovų muziejus suorganizuotas jau keliolika metų, tai kodėl kpt. Prano Gudyno paveikslas anksčiau nebuvo patalpintas Laisvės kovų muziejuje, bet tik 1979 m., ir tai slapta įneštas į Laisvės kovų muziejaus patalpą?

Laisvės kovų muziejuje padėtis pasidarė nemaloni. Atsirado du Laisvės kovų muziejaus administratoriai: Laisvės kovų muziejaus komitetas iš 5 kūrinių ir antras — Laisvės kovų muziejaus vedėjas Viktoras Diminskas, Centro Valdybos paskirto komiteto 6-sis narys.

Už Laisvės kovų muziejaus administravimą, jo tvarkymą atsakingas Laisvės kovų muziejaus komitetas, bet ne to komiteto 6-sis narys Viktoras Diminskas. Tai aiškiai sako LKVS. "REMOVE" Centro Valdybos bendradarbis Nr. 127, par 2.

(Bus daugiau)

— Kanados valdžia nutarė išleisti \$1.4 milijono kovai su dolerio vertės mažėjimu bei krizimu.

— Prancūzija išbandė seniai užplanuotą atominį užtaisą Ramiojo vandenyno saloje

X. Y.

LIETUVOS SOVIETIZACIJA 1940-1941 m.

(Tęsinys)

3. perleisti į Lietuvos teritoriją Sovietų kariuomenės tokį kiekį, kurio pakaktų, kad būtų laiduotas sutarties vykdymas ir užkirsti provokaciniai veiksmai. Terminas ultimatumui priimti buvo nustatytas gana trumpas: vos iki sekančios birželio mėn. 15 d. 10 val.

Aišku, kad visi trys ultimatumo reikalavimai buvo nesuderinami su suverenumu ir turėjo patikrinti Sovietams visišką Lietuvos pareinamumą tik nuo jų. Tiek pirmas, tiek antras reikalavimas reiškė kategorišką svetimos valstybės kišimąsi į Lietuvos vidaus tvarką bei reikalus. Trečiasis reikalavimas — tai buvo šio pareinamumo sankcija. Sovietai reikalavo ir savinasi sprendžiamąjį žodį Lietuvos vyriausybės sąstato atžvilgiu, šios gi vyriausybės veikimas Sovietų pageidaujama kryptimi turėjo būti Sovietų kontroliuojamas ir garantuojamas Sovietų karinėmis pajėgomis, kurių neaprežta kiekį jie būtų galėję įvesti ir laikyti Lietuvos teritorijoje.

Lietuvos vyriausybė tą pačią 1940 metų birželio mėn. 14 d., kada gavo Sovietų ultimatumą, susirinkusi poėdžio, Respublikos prezidentui A. Smetonai pirminkaujant, nebegalėdama dėl tarptautinės ir geografinės padėties ginklu prie-

šintis, Sovietų ultimatumą priėmė. Visa, kas įvyko toliau, jau buvo Lietuvos ne "persitvarkymo", nes jos valstybinės "evoliucijos", bet jos pavergimo istorija. Jos socialinė konstitucija, jos socialinių jėgų santykiavimas ir šio santykiavimo padariniai, jos socialinių ir tautinių veiksmų valia — visa tai buvo nuslopinta ir nebegalėjo veikti jos teisinio ir valstybinio likimo. Ji tapo bejėgiu pasyviu žaislu militariškai galingų Sovietų rankose.

Lietuvos Respublikos vyriausybei esant priverstai priimti Sovietų ultimatumą ir A. Merkio ministerių kabinetui atsistatydinus, Respublikos prezidentas buvo pavadęs naująjį kabinetą sudaryti generolui St. Raštikiui, tikėdamasis, kad jo vardas, populiarus pažangiosios opozicijos sluoksniuose, galės succementuoti tautos pajėgas ir drauge gal patenkinti kiek Sovietus, aiškiai nepasitikinčius vadinamųjų tautininkų vadovaujama Lietuvos vyriausybe. Tai buvo mėginimas dar laiviuoti, dar gelbėti šokią tokią Lietuvos "socialinės konstitucijos" autonomiją. Tačiau į tai ministras J. Urbšys iš Maskvos pranešė, kad V. Molotovas pareiškė laiką generolo St. Raštikio kandidatūrą Lietuvos Respublikos vyriausybei sudaryti ir vadovauti nepriimtina.

1940 metų birželio mėn. 15 d. įvyksta šie faktai:

1. Lietuvos Respublikos prezidentas A. Smetona supratęs, kad esamomis aplinkybėmis valstybinei Lietuvos nepriklausomybei nebeįmanoma

reikštis, tiek gelbėdamasis asmeniškai, tiek ne — norėdamas savo vardu sankcionuoti tolimesnį šios Lietuvos Nepriklausomybės laidojimo ir Lietuvos pavergimo aktų ir tikėdamasis dar ką pajėgsias organizuoti užsienyje Lietuvai gelbėti, su šeima išvyko į užsienį, palikęs Lietuvą jos žiauriam likimui. Prezidentas A. Smetona per Vokietiją ir Šveicariją išvyko į Jungtines Amerikos Valstybes, čia buvo oficialiai ir labai maloniai sutiktas, bet po kurio laiko nelaimingame įvykyje žuvo.

2. Sovietų kariuomenė peržengė su didelėmis pajėgomis Lietuvos-Sovietų sieną ir stambiam kiekyje ėmė slinkti į Lietuvą, susijungė su čia buvusiomis karinėmis bazėmis, ir Lietuvos Respublikos teritorija tokiu būdu kariniu požiūriu jau iš karto buvo įtraukta į Sovietų pajėgų disponuojamą teritoriją.

3. Iš Maskvos į Kauną atskrido Sovietų vyriausybės deleguotas Sovietų Sąjungos užsienio reikalų liaudies komisaro pavaduotojas Dekanozovas, Sovietų įgalioto ministerio Lietuvai N. Poždnikovo lydimas; Dekanozovui buvo oficialiai pavesta patikrinti Lietuvos Respublikos "Vyriausybės pertvarkymą" pagal Sovietų 1940 metų birželio mėn. 14 d. ultimatumo sąlygas.

Nors faktiškai Lietuva nebeturėjo jau jokio laisvo tvarkymosi galimumo ir buvo patekusi į visišką Sovietų dispoziciją, tačiau formaliskai Sovietai iš karto nelikvidavo nei Lietuvos Valstybės, nei jos paskutinės, veikusios 1938 metų

konstitucijos. Atvirkščiai — Sovietams, kurie, aišku, žinojo, į ką tatau veda, ir siekė inkorporuoti Pabaltijį, tad ir Lietuvą, į Sovietų sąstatą, pakelsti jos valstybinę, socialinę, ekonominę ir politinę struktūrą, rūpėjo, kad formaliskai, teisiniais aktais, tatau inkorporacijos (aneksijos) procesas vyktų ne jų valstybės įsakytiniais aktais, bet tariamais pačios Lietuvos teisiniais aktais, faktiškai užkulisiniu būdu inspiruojamais ir diktuojamais. Jiems rūpėjo tam tikra klastinga šio Lietuvos Respublikai skaudaus proceso inscenizacija, kurios jie yra tikri prityrę meistariai ir kurie brutalius smurto bei agresijos aktus turi komunistinės propagandos sumetimais paversti įspūdingais reklamainiais tariamais laisvės aktais.

Šiam Sovietų siekimui prezidento A. Smetonos staigus išvykimas teisiniu požiūriu nebuvo parankus, nors, antra vertus, jis politiškai, būtent, propagandiniu požiūriu, kiek teigiamai patarnavo naujosios Sovietų pastatytos Lietuvos "vyriausybės" akcijai, palengvinusiai sudaryti kartu visuomenės pasipiktinimo "smetoniniam režimui" nuotaiką, kas Sovietams, be abejo, buvo pageidaujama. Formaliai nutraukti konstitucinio kontinuiteto Lietuvoje Sovietai dar tuo laiku anksčiau nurodytais sumetimais nenorėjo.

(Bus daugiau)

ŠVENTO RAŠTO TYRINETOJAI duoda veltui kietais viršeliais įristą knygą apie šventąjį Raštą. Pirmieji atėjusieji į Naujienas galės gauti: 1) "Amžių planą", 374 psl., vardų rodyklės, arba 2) "Kasdieninė dangiškoji mana", 200 psl., kasdieniniai pamokymai, arba 3) "Laikas prisistatinti", 358 puslapių.

Knygas veltui gaus pirmieji atėjusieji. Kas norės daugiau šios rūšies knygų, tai prašoma kreiptis į:

ŠVENTO RAŠTO TYRINETOJAI
5421 So. Mozart Avenue,
Chicago, IL 60632

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Hospital
Medicines direktorius
1926 S. Mannheim Rd., Westchester, IL
VALANDOS: 9-5 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel.: 563-2727 arba 563-2728

TEL. 233-5893

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius
ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS

**INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA**
2656 WEST 63rd STREET
Valandos: antradienį 1-4 popiet,
ketvirtadienį 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880,
Rezidentijos telefonas: 448-5545

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
latakų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33710
Tel. (813) 321-4200

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Laidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
Prisimam Master Charge
ir VISA korteles.
R. ŠERENAS. Tel. 925-8043

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio
iki penktadienio 4:00-4:30
val. popiet. Šeštadieniais ir sekmadieniais
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Vedėja — Aldona Daukas
Telef.: HEMlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

"Lietuvos Aidai"
KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Programos vedėja
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakaro. Visos laidos iš WCEV stoties,
banga 1450 AM.
St. Petersburg, Fla., 12:30 val. p.p.
iš WTIS stoties, 1110 AM banga.
2646 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. 778-5374

PATŠ SKAITYK IR DAR KILTUS PARAGINK SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJINIENOS"

SUSIRINKIMŲ PRANEŠIMAI

Zarasiečių klubo gegužinė įvyks rugpjūčio 16 d., sekmadienį. Vykis saule ir sodelyje, 2455 W. 47th St. Pradžią 12 val. Bus gausu fantu laimėjumui. Gros muzika šokiams. Seimininkės paruos skanių užkandžių, bus ir šalto gėrimo. Visi kviečiami praleisti dieną su zarasiečiais.
Rengėjai

KOVOS KIRVIO LAIKAI

Atkelta iš 3 psl.

plėšresnė ir plėtojo puolamąją karybos formą. Gyvenviečių sienos vis tiprėjo ir aukštėjo, puikiai dažnai neapajėgdavo jų sunaikinti.

"Abiejose civilizacijos formose pagrindinės karo priežastys buvo ir biologinės, ir ekonominės. Kuo gausesnės gyvulių bandos, tuo dažniau tekdavo ieškoti naujų ganyklų; sausra kiekvienu momentu galėdavo iššaukti puolimą. Tuo pačiu, kuo gausiau miesto gyventojų, tuo daugiau jiems reikėdavo maisto, tuo daugiau reikėdavo dirbamos žemės. Taigi karas abiejose civilizacijose vyko nuolat, nes pilvas, ar gyvulių ar žmogaus, diktuoja savo reikalavimus ir todėl "gyvenimo erdvę" (Lebensraum) virto ir liko kovos dėl išlikimo didžioji problema." (Iš "Kario")

SIŲ DIENŲ DOKUMENTAI

(Atkelta iš 2 psl.)

Ar mes ir toliau sustoję tik klausysimės tų varpų skambėjimo ir toliau išdavinėsime senųjų parapijų kūrėjų kraują, ar mes ką nors darysime — priklauso nuo mūsų. J. Šoliūnas (Draugas, 1981-VIII-4 d.)

• 1940 m. liepos 31 d. M. Gedvilos įsakymu buvo uždaryti dienraščiai "Lietuvos Aidas" ir "XX Amžius".

Baikalo ežeras

Tikri komunistiniai grūmojimai

Bežiūrint televizijos programų, šiomis dienomis labai matasi į akis lėktuvų kontrolierių grynai komunistiniai poelgiai. Ką reiškia sufanatizuotos minios riksmas ir iškeltų kumščių grūmojimas, šiandien netenka niekam aiškinti. Tokie reiškiniai vyksta tik nekommunistinėse valstybėse, kai komunistai suklaidintą minią išveda į gatves.

Cia, Amerikoje, jau pradeda pastebėti, kad kad net ir keičias dešimtis tūkstančių per metus gaunantieji algos valstybės tarnautojai pradeda pamilti komunistinius metodus — gatvę, riksmą ir aukštai iškeltą kumštį.

reikalaujant milžiniškų atlyginimų.

Kaip tas visas oro kontrolierių iškvalifikavimas baigsis, dabar dar per anksti spėti. Visai nėra nuostabu, kai su mažais atlyginimais nešvarų darbą dirbantieji darbininkai pasipila į gatves ir reikalauja visai pateisinamų dalykų, bet kai ten išeiną ponačiai su pavydėtiniais atlyginimais ir reikalauja trečdaliao jų esančio atlyginimo pakėlimo, tai jau tenka turėti reikalų su komunistinės propagandos agentais.

Juozas Žemaitis

KAI KAS IS PRAEITIES

• 1948 m. kovo 4 d. DBLS Centro valdyba nutarė praversti šokolado ir saldinių rinkliavą. Saldumynai buvo skirti lietuvių vaikams, gyvenantiems DP stovyklose Vokietijoje. Surinkta ir išsiųsta 160 svarų saldumynų, bet, deja, dalis jų keliavoje "nugaravo".

• 1904 m. buvo įsteigta Vilniaus Lietuvių Susisėlimo Draugija. 1910 m. draugijos pirm. buvo dr. A. Vileišis. Draugija turėjo apie 60 narių. Nario mokesis buvo 6 rubliai.

• 1926 m. Lietuvoje įsteigtas pirmas stambesnis kojų fabrikinis. 1932 m. jau buvo 7 didesni kojų fabrikiniai. Juose buvo varojamos dvių rūšių mašinos: totton — išilginis mezgimas ir standart apvalus mezgimas. Mašinų vertė daugiau kaip 2 mil. litų. Be šių, dar veikė 28 mažesnės dirbtuvės. Visi fabrikiniai per mėnesį pagamindavo 30-400 tuzinų įvairių rūšių kojų.

• 1922 m. draugijos nariai užprotokolavo: — Pavojaus lietuvių tautai išnykti, atrodo, yra visai praėjęs. Jie draugiją likvidavo ir išsiskirstė.

• 1935 m. rugsėjo 1 d. Lietuvos karo laivyno gimtadienis. Tą dieną buvo išleistas įsakymas kariuomenei, kuriuo remiantis buvo suformuotas pirmasis Lietuvos mokomasis karo laivas "Prezidentas Smetona". Laivo tonazas buvo 550 tonų.

• Prieš Pirmąjį karą D. Lietuvos pramonėje dirbo 13.000 darbininkų, o 1937 m. 1.247 pramonės įmonėse jau dirbo 31.700. 1923 m. Klaipėdos pramonėje dirbo 3.500 darbininkų, 1938 m. — 10.500.

• 1918 m. lapkričio 16 d. Vilniuje buvo paskirtas pirmas pašto, telegrafo ir telefono valdybos viršininkas inž. B. Tomaševičius. Vėliau jo padejėjais buvo paskirti inž. A. Sruoga ir J. Dučinskas ir vyr. valdininkas J. Augūnas. Tai buvo pirmieji valdininkai, kurie pradėjo kurti

pašto, telegrafo ir telefono įstaigas. Gruodžio 26 d. buvo perimtos iš vokiečių pašto įstaigos Vilniuje, Kaune, Gardine, Vilkauiškyje, Naumietyje, Sakiuose, Kėdainiuose, Kretingoje, Alytuje ir Kuršėnuose. Visos įstaigos nuo perėmimo dienos pradėjo normaliai veikti, ir jas aptarnavo lietuviai. Tuo pačiu laku buvo suorganizuotas pašto vežiojimas geležinkeliais šiuose ruožuose: Vilnius-Siauliai, Vilnius-Gardinas, Vilnius-Virbalis.

• Yra žinomi Marijampolėje įėjusieji šie laikraščiai: Artojas, Ateities Aidai, Budėk, Kas Girdėt, Kur Bėga Šešupė, Marijampolės Parapija, Nauja Gadyne, Pašinas, Prie Laužo, Suvalkietis, Šaltinis, Šešupės Bangos, Šventųjų Bendravimas, Tėvynės Gynejas.

• 1924 m. buvo įkurtas Žemės Bankas su 50 mil. litų pagrindiniu kapitalu. Šį kapitalą pasižadėjo sudaryti vyriausybė, išpirkdama kasmet banko akcijų ne mažiau kaip už 5 mil. litų. Bankas duodavo ūkininkams ilgalaikes paskolas, laiduojant jų gražinimą nekilnojamo turto. O trumpalaikes paskolas buvo laiduojamos ūkininkų vekseliais.

• 1928 metais į Lietuvą buvo įvežta: sūdytų silkų 14.596 tonos, ryžių 2.878 t, pietinių kraštų vaisių 1.337 t, žalios kavos 179 t, cukraus 24.948 t, druskos 26.346 tonos. Maisto produktų importas tuo laiku svyravo nuo 45 iki 55 mil. litų per metus.

— Praeitais metais iš Manteino, Ill., psichiatrinės ligoninės pabėgė 900 žmonių.

PIRMA JAV TAUPYM. BONŲ.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

CHARLES STASUKAITIS

VESINAMA LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA

— GORDON FUNERAL HOME —

1729 South Halsted Street, Chicago

Tel. 226-1344

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktoriai

6845 SOUTH WESTERN AVE.
Tel. 737-8600-01
9837 SOUTH KEDZIE AVE.
Tel. 422-2000

EUDEIKIS GAIDAS - DAIMID

SENIAUSIA IR DIDIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 — 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖS AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

NARIAI:

Chicagos
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANSO
PATARNAVIMAS

TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

P. J. RIDIKAS

2254 So. HALSTED STREET Tel. Yards 7-1911

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel.: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Tel.: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1138 - 1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REdpublic 7-1213
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4418

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 So. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-3401

